

انتظار فرج یعنی ایستادن پای امام زمان (عج)

منتظر، در سختی ها پا پس نمی‌کشد

رئیس مرکز تخصصی مهدویت حضرت‌الاسلام والمامسلمین مجتبی کلباسی

سنتی در قرآن کریم وجود دارد به نام «سنت تغییر»، چون مبنای کار این جهان، رحمت است مگر اینکه مردم کاری انجام دهند که خود را از این رحمت محروم کنند. به تصریح قرآن کریم، خداوند سرنوشت هیچ قومی را تغییر نمی‌دهد، مگر اینکه آن‌ها خود تغییری در خویش ایجاد کنند. از امام حسین^(ع) و امام زمان^(عج) که می‌گیدیم، اگر فردی عدالت‌خواه در جامعه‌ای قیام کند (کمابینکه فراوان بوده‌اند چنین افرادی در طول تاریخ)، در صورتی‌که مردم همراه شوند، پیشرفت کرده، وضعیتی را اصلاح می‌کنند، اما اگر مردم به هر دلیل مثل ترس، نداشتن درک و معرفت، دنیاگرایی و... آن مصلح را یاری نکردند، اوبی یار و یارمی ماند و تلاش هایش به نتیجه نمی‌رسد.

● شرط رسیدن به ظهور

چون مردم از یاری امام زمان^(عج) خود دست کشیدند، حضرت سیدالشهدا^(ع) شهیدومردم به حاکمان ظالم‌پست ومصائب‌بی‌شمار مبتلا شدند، درباره حضرت بقیه...^(ع) نیز این موضوع صادق است.

وقتی جامعه‌منتظر به‌مسئولیت‌خودعمل‌کند، یعنی‌اولا راه‌درستی بشناسد وثانیا پای این مسیر بایستد، انتظار به‌ظهور ختم می‌شود، اما اگر به دلایلی مثل ترس از دست دادن دنیا، فشار و تهدید و... کناره‌گیری کند، بستر ظهور فراهم نمی‌شود، لذا از مهم‌ترین شرایط ظهور، آمادگی منتظران است.

● منتظران واقعی از رحمت خدا بهره می‌برند

قیام امام حسین^(ع) و امام زمان^(عج) از نظر اهداف و مقاصد یکی است. لازمه پیروزی هر دو آن‌ها همراهی و مقاومت و ایستادگی مردم است. یعنی اگر مردمی که راه را پذیرفته‌اند مقاوم و مستحکم بمانند، طبیعتاً هم یاری خدا را دارند و هم از نعمت وجود ولی خدا بهره می‌برند و برکات به آن‌ها می‌رسد. درمقابل، اگر مردمی که در انتظار ولی خدا هستند، چه امروز در عصر غیبت و چه در دوران حضور امام حسین^(ع)، در میدان سخت مبارزه و رویارویی با خطر از دست دادن منافع و امتیازات، از پس بکشند، از رحمت و موهبت ولی خدا محروم و به مصائب پرشمار روبه‌رو می‌شوند.

برای ظهور امام زمان^(عج) علامتی لازم است که دست ما نیست اما شرایط ظهور با ماست؛ اگر منتظران به معنای واقعی کلمه راه و مشکلات آن را شناخته و در مسیر ایستاده باشند، انتظارشان مؤثر و منتج به ظهور می‌شود، اما اگر ولی خدا یاری نشود و مردم به او پشت کنند، هم ولی خدا آسیب می‌بیند و راهش ایت‌ر می‌ماند و هم مردم اسیر گرفتاری و مصیبت می‌شوند، مثل کوفیان که به تصور آبادی دنیا بازبید و این زیاد همراهی کردند و بعد از عاشورا به بلایایی بزرگ مبتلا شدند. آن‌ها نه تنها دنیایشان آباد نشد، بلکه سعادت و آخرتشان هم از دست رفت.

● انتظار یعنی ایستادن پای امام

انتظار یعنی پذیرفتن سنت تغییر و پای کار امام ایستادن. نصرت در هر عصر وزمانی شکلی دارد. نصرت برای یک شاعر، شعر گفتن است و برای دیگری، هزینه از مال و ثروت و زمانی هم حضور در میدان نبرد. پاسخ به ندای «هَلْ مِنْ نَاصِرٍ يُبْشِرُنِي» سیدالشهدا^(ع) که امروز ندای امام زمان^(عج) هم است، راه‌های مختلف دارد. نصرت می‌تواند فکری-فرهنگی باشد یا علمی-تبیینی و فقط به جنگ و جهاد نیست؛ هرچند آن هم مهم است.

● امام زمان^(عج) را با علم یاری کنیم

امروز و در عصر غیبت امام مهدی^(عج)، نصرت امام عصر^(عج) اولاعلمی است؛ یعنی شناخت این راه و تفاوت آن و مقایسه‌اش با دیگر راه‌ها. دوم نصرت تبیینی است؛ یعنی معرفی این راه و راه‌های مغایر و مخالف با آن و اینکه چگونه می‌توان منتظر واقعی بود و جهان را در مسیر انتظار ناب قرار داد. این کار نیازمند فعالیت‌های هنری-فرهنگی و حضور در عرصه‌های مختلف است. همه این عرصه‌ها نصرت است؛ برای مثال امروز مردم مظلوم غزه به انواع نصرت و کمک نیازمندند. شاید کسی نتواند به آن‌ها کمک مالی کند، اما می‌تواند با قلم و تبلیغ و حضور مؤثر در فضای مجازی و اطلاع‌رسانی، به کمک مردم غزه برود. نصرت ویاری امام مهدی^(عج) در عرصه‌های سیاست، اقتصاد، فرهنگ، خانواده‌و... امکان و تجلیاتی دارد. با چنین انتظار و سبک زندگی منتظرانه‌ای دیگر ناامیدی معنا پیدا نمی‌کند و زندگی مان در ابعاد مختلف پویا می‌شود. انتظار در چنین معنایی و نصرت امام زمان^(عج) با این نگاه و روحیه، زندگی را معنایی متفاوت می‌بخشد و رهاورد چنین سبکی از زندگی، زمینه‌سازی برای ظهور و روی کار آمدن دولت کریمه‌ای است که جهان را آباد و با ظلم و تباهی در آن مبارزه می‌کند.

اشارت

نیایش‌ها؛ گنجینه فشرده معارف اسلام

ریحانه عامل نیک! سابقه ادعیه به سده های نخست اسلام بازمی‌گردد. دعا «گفت‌وگو و درخواست از حق تعالی برای طلب آمرزش و برآورده شدن حاجات» است. خداوند متعال در آیه ۶۰ سوره غافر (مؤمن) می‌فرماید: «پروردگار شما گفته است مرا بخوانید تا دعای شما را بپذیرم! کسانی که از عبادت من تکبر می‌ورزند، به زودی با ذلت وارد دوزخ می‌شوند». از دعا در احادیث و روایات پیامبر خدا^(ص)، به عنوان «برترین عبادات» و «مغز عبادات» یاد شده است. پیامبر خدا^(ص) در این باره می‌فرماید: «برترین عبادت، دعاست. هرگاه خداوند به پنده اذن (توفیق) دعا دهد، در رحمت را به روی او بکشاید. با وجود دعا هرگز کسی هلاک نمی‌شود» (تنبيه الخواطر، ۲/۲۳۷). همچنین ایشان دعا را کلید (در) رحمت خوانده‌اند. (سیوطی، جلال‌الدین، الجامع الصغير ج یک، ۶۷۴۹) و آن را سلاح مؤمن، ستون دین و نور آسمان ها و زمین معرفی کرده‌اند. (مکارم الاخلاق، ص ۲۶۸). امام خمینی^(ره) دعا را راهگشای انسان به مدارج الهی می‌داند. (صحیفه امام ج ۱۹، ص ۲۸۶) و معتقد است قرآن ودعا از هم جدا نیستند؛ همان‌گونه‌که پیامبر^(ص) نیز از قرآن جدا نیست و دعاها ی‌وارد شده از معصومان^(ع) به زبان قرآن و شارح آن هاست. (تفسیر سوره حمد، ص ۱۸۹). به اعتقاد امام خمینی^(ره)، معارفی که در دعاهاست، در احادیث شاید نباشد؛ زیرا مخاطب امامان معصوم در حدیث، عموم مردم هستند و اندازه فهم آن‌ها در گفتارها و خطاب باید رعایت شود، ولی در دعاها مخاطب خداست. از این نظر امام معصوم^(ع) آنچه در دل دارد، ابراز می‌کند! (صحیفه امام ج ۱۹، ص ۲۸۶). با نگاهی به ادعیه مأثور درمی‌یابیم که این آثار گنجینه‌ای از معارف اسلام را دربر گرفته‌اند. در این نیایش‌ها ما نه تنها با معارف دینی و آموزه‌های اصلی دین اسلام مواجه می‌شویم که با آداب دینی و همچنین اخلاق اسلامی نیز آشنا می‌شویم؛ برای نمونه، یک دوره کامل خداشناسی با تمام جزئیات آن در سطح عالی در دعای صباح از امام علی^(ع) و نیز دعای عرفه از امام حسین^(ع) بیان شده است. نمونه دیگر، دعای مکارم الاخلاق امام سجاد^(ع) است که یک دوره کامل اخلاق و صفات برجسته فردی و اجتماعی را شامل می‌شود. در منابع متقدم شیعی، اغلب دعاها نام خاصی ندارند و به‌نظر می‌رسد در دوره‌های متأخرتر نام خاص یافته‌اند.

برخی دعا‌های مفصل که در منابع شیعه آمده، به این شرح است: دعای احتجاب، دعای اعتقاد، دعای ام‌داوود، دعای توسل، دعای جوشن صغیر، دعای حریق، دعای ختم قرآن، دعای طائر رومی، دعای غبرات، دعای عشرات، دعای عهد، دعای غریق، دعای مجیر، دعای مشلول، دعای مکارم الاخلاق، دعای نور، دعای کمیل، دعای نذبه. از این مجموعه گران‌بها تعداد درخورتوجهی یادگاران امام علی^(ع) برای ما هستند؛ مولایی که نجواهای شبانه‌شان را پس از قرن‌ها، آسمان مدینه به خاطر دارد، دعای صباح، دعای عشرات و دعای کمیل

چندی از این ادعیه هستند.

ادعیه‌ای که برای مایه یادگار مانده‌اند، به دو دسته مأثور و غیرمأثور تقسیم شده‌اند. نیایش‌هایی که از قول معصوم نقل شده و درحقیقت بر زبان آنان جاری شده است، ادعیه مأثور و آنچه از غیرمعصوم نقل شده است، غیرمأثور می‌خوانند.

شماره

شماره ۱۴
شماره ۱۴
شماره ۱۴
شماره ۱۴

معارف

آشنایی با توصیه‌های امام حسن عسکری^(ع) برای شیعیان

سفارش‌های مرا به خاطر بسپارید

حمیده ذاکری برای ما مسلمانان یکی از دغدغه‌های اصلی این است که خود را مطابق موازین و حدود الهی قرار بدهیم آنچه از رفتار، گفتار و حتی آنچه در خاطر و اندیشه ما می‌گذرد به چه نحوی می‌تواند منطبق برآموزه های و حیانی و الهی باشد؟ پیامبراکرم^(ص) برای این امر برای ما کتاب خداوند، سنت و سیره و همچنین حجت های ولایی یعنی ائمه اطهار^(ع) را به جا گذاشته اند تا با تاسی به آن ها راه روشنی برای زندگی خود داشته باشیم. در روزهای آتی میلاد یا سعادت پدر امام عصر^(عج)، امام حسن عسکری^(ع) است به همین مناسبت به سراغ آموزه های ایشان رفته ایم که در ادامه می‌خوانید.

شما را وصیت و سفارش می‌کنم:

در زمان امامت امام حسن عسکری^(ع) ارتباط ایشان با شیعیان از طریق شبکه سازی ارتباطی و نامه نگاری بوده است. ایشان از طریق وکلای خود به امور مسلمین رسیدگی می‌کردند. در یکی از نامه های ایشان دوازده توصیه ماندگار برای ما بجای گذاشته اند و می‌فرمایند: «... اَتَّقُوا اللَّهَ وَ كُونُوا زَيْنًا وَ لَا تَكُونُوا شَيْنًا جَرًّا اِلَيْنَا كُلُّ مَوَدَّةٍ وَ اَذْفَعُوا عَنَّا كُلَّ قَبِيحٍ فَإِنَّهُ مَا قِيلَ فِينَا مِنْ حُسْنٍ فَتَحَنَّنَ اُهلُهُ وَ مَا قِيلَ فِينَا مِنْ شَوْءٍ فَمَا تَحَنَّنَ كَذَلِك. لَنَا حَقٌّ فِی كِتَابِ اللَّهِ وَ قَرَابَةٍ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ وَ تَظْهِيرُ مِنْ اللَّهِ لَا يَدَّعِیْهِ اَحَدٌ غَيْرُنَا اِلَّا كَذَابٌ أَكْثَرُ اَوْ ذِكْرُ اللَّهِ وَ ذِكْرُ الْمَوْتِ وَ تِلَاوَةُ الْقُرْآنِ وَ الصَّلَاةُ عَلَی النَّبِیِّ صَلَی الله علیه وَ آلِهِ فَإِنَّ الصَّلَاةَ عَلَی رَسُولِ الله عَشْرُ حَسَنَاتٍ اِحْفَظُوا مَا وَصَّيْتُكُمْ بِهٍ وَ اسْتَوْدِعْكُمْ الله وَ أَفْرَأْ عَلَیْكُمْ السَّلَامَ».

❖ ❖ ❖ به پرهیزکاری و پاک‌زیستی در دین. ❖ ❖ ❖

❖ ❖ ❖ کوشش و تلاش برای خدا. ❖ ❖ ❖

❖ ❖ ❖ بازگرداندن امانت به صاحبش؛ خواه صاحبش نیک باشد، خواه بد. ❖ ❖ ❖

❖ ❖ ❖ سجده‌های طولانی. ❖ ❖ ❖

❖ ❖ ❖ نیک‌رفتاری با همسایگان. ❖ ❖ ❖

❖ ❖ ❖ اگر شما این کارهای نیک را انجام دادید، مردم می‌گویند

این شخص از شیعیان است و من خرسند می‌شوم. ❖ ❖ ❖

❖ ❖ ❖ زینت ما باشید، مایه ننگ ما نباشید. ❖ ❖ ❖

❖ ❖ ❖ دوستی‌ها را به‌سوی ما جلب کنید، زشتی‌ها را از ما دفع کنید؛ چراکه هرگونه خوبی به ما نسبت دهند، ما اهل آن هستیم و هرگونه بدی به ما نسبت دهند، ما از آن به‌دور هستیم. ما را در کتاب

خدا (قرآن) حقی است و با پیامبر اکرم^(ص) نسبتی و از جانب خدا طهارت و پاکی... ❖ ❖ ❖

❖ ❖ ❖ جز ما هرکه ادعای مقام امامت کند، دروغ‌گوست. ❖ ❖ ❖

❖ ❖ ❖ همچنین بسیار به یاد مرگ باشید. ❖ ❖ ❖

❖ ❖ ❖ بسیار قرآن را تلاوت کنید. ❖ ❖ ❖

❖ ❖ ❖ و بسیار بر پیامبر^(ص) صلوات بفرستید که صلوات بر رسول خدا^(ص) دارای «پاداش است». ❖ ❖ ❖

منبع: تحف العقول، صص ۵۸۰ و ۵۸۱.

روشنا

حضرت فاطمه زهرا^(س)، جَعَلَ... تَرَكَ السَّيْرَةَ اِجَاباً لِّلْعَقَّةِ.

تیشه به ریشه نادانی زد

سَقِیْمُ (صافات، ۸۸ و ۸۹).

اما بهترین موقع بود برای عملی کردن نقشه‌اش. ابراهیم به‌سوی بت خانه رفت. از آن‌همه سفاکت قومش، خنده‌اش گرفته بود و با نیشخندی به بت بزرگ گفت غذا می‌خورید؟ «فَرَاغَ اِلَی الْهَيْهَتُمْ فَقَالَ اَلَا تَأْكُلُوْنَ (صافات، ۹۱). چرا صحبت نمی‌کنید؟ «مَا لَكُمْ لَا تَنْطَلِقُوْنَ» (صافات، ۹۲).

چطور می‌توانستند بت‌ها و مجسمه‌هایی را بپرستند که هیچ قدرتی نداشتند؟ بت‌هایی که خودشان آن‌ها را می‌ساختند و می‌تراشیدند. بت‌ها چگونه آفریدگاری

احکام

آیت!...العظمی خامنه‌ای: اگر چنین چیزی اتفاق افتاده باشد، وظیفه کسی که سهوا حرف زده -در صورتی‌که جاهل قاصر بوده- این است که برای کلام بیجا دو سجده سهو به‌جا آورد و امام‌جماعت اگر پشت به قبله کرده، نمازش باطل و دیگران باید همان موقع قصد فرادا کنند.

آیت!...العظمی مکارم شیرازی: درصورتی‌که واقعا آن‌ها سخنی گفته باشند، نمازشان باطل شده و باید از سر گیرند.

آیت!...العظمی بهجت: امام برای رفع شک به مأموم رجوع می‌کند و مأموم به انجام ذکر بحول!... در مثال مذکور با صدای بلند امام را مطلع می‌کند.

آیت!...العظمی فاضل لنکرانی: در نمازجماعت اگر امام یا مأموم شک کند، درصورتی‌که دیگری می‌داند و به‌نحوی می‌تواند امام را مطلع کند، امام طبق علم مأموم عمل می‌کند و صحیح است. ولی در فرض سؤال نماز مأمومی که گفته رکعت سوم است و نماز امام‌جماعت باطل شده است، ولی نماز سایر مأمومین صحیح است.

است. چرا از او سؤال نمی‌کنید؟ همه متحیر نگاهش کردند. بیچ‌پچه‌ها راه افتاد؛ «مگر بت‌ها سخن می‌گویند؟»

گفتند تو خودت می‌دانی که بت‌ها حرف نمی‌زنند. حالا نوبت ابراهیم بود که ضربه آخر را بزند. نگاهی به آن‌ها انداخت و گفت: پس چطور چیزی را خدای خودمی‌دانید که توان سود و زیان رساندن به شما را ندارد؟ «قَالَ أَفَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ ا... ما لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْئًا وَ لَا يَضُرُّكُمْ» (انبیا، ۶۶). فکر کنید و از عقلتان استفاده کنید: «أَفَلَا تَعْقِلُونَ» (انبیا، ۶۷). شما خودتان آن‌ها را می‌تراشید؛ «قَالَ أَتَعْبُدُونَ مَا تَنْحِتُونَ» (صافات، ۹۵) و دروغی برای خودتان می‌سازید. و بازم آن‌ها را به خداپرستی دعوت کرد اما قوم ابراهیم.....

داستان ابراهیم(ع) ۲